

FÄGELRAPPORT FÖR VÄSTMANLAND 1980

Sören Larsson, Jan-Erik Malmstigen, K-G Källebrink.

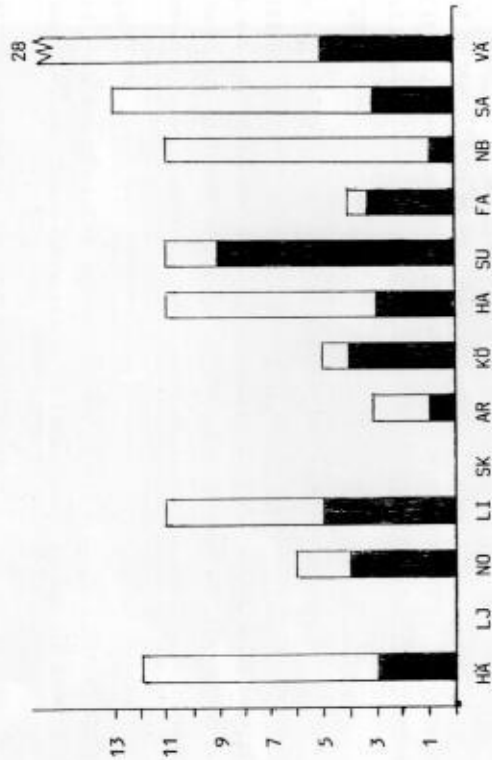
Lars Asklund, Hans-Olof Hellkvist

Inledning.

En liten ökning av fågelrapporteringen har skett i år. 41 personer har sänt in fågelrapporter till Lrk (rapportkommittén) och dessutom har några gjort sammantäckningar för hela kommuner eller områden vilket omfattar rapporter från ytterligare 71 personer. I fig. 1 visas inkomna rapporter fördelade kommunvis.

Som framgår i fågelrapporten saknas fortfarande uppgifter av flera vanliga fågelarter t.ex. storlom, orre, rovfågeln, backsvala. Rapporteringen av de ovanligare arternas uppträdande fungerar av allt att döma mycket bra.

Ett flertal arter som är upptagna i rapporteringslistan saknas i denna rapport,

Figur 1. Visar fågelrapporteringen till Lrk-Västmanland 1980. Fördelningen är kommunvis. Fyllid stapel anger antalet personer som sänt rapporter direkt till Lrk. Ofyllid stapel visar antalet personer som lämnat rapporter till kommunombud eller annan lokal sammanställare och som därefter sänts till Lrk.

dessa arter kommer att redovisas i flöjärsammanställningar.

De observationer som är märkta med asterisk (*) betyder att observatören skickat en utförlig beskrivning av fyndet till Lrk.

Årets väder.

Januari: Månadens väder dominerades av kyligt väder med intensiva köldperioder i början och mot slutet. Den 13 kom ett djupt lågtryck in från SV och medförde en mildvädersperiod till den 23. Månaden var mycket nederbördsfattig.

Februari: Även februari dominerades av kylan med t o m extremt låga temperaturer i början på månaden. Den 13 i samband med sportlovet inträffade några dagars mildväder. Vindarna var i huvudsak ostdominerade.

Mars: Det kalla och torra vädret fortsatte under mars och våren blev kraftigt försenad. T o m i sista halvan av månaden uppmättes mycket låga nattetemperaturer, under 20 grader i våra trakter.

April: Under första hälften av månaden kom våren. Det var övervägande SV-vindar. Mellan 10-17 var det mycket varmt. Den 18-19 passerade ett kraftigt oväder med N-vindar över landet. 21-24 var dagarna vackra men nästerna kalla. Slutet av månaden blev nederbördsrik och betydligt kyligare med NV-vindar.

Maj: Värma dagar, kalla nätter med svår nattfrost, torrt och vindar från nordsektorn kom att karaktärisera månadens väder. Mellan den 14-18 var det mycket varmt väder i landet förutom Östersjöns kustland som hade kyligt och molnigt väder (se sträckket av myrsopvar). Månadens avslutning blev mycket kylig och ostadig.

Juni: Från den 1-10 var det mycket varmt med lokala åskväder och O-vindar. 10-14 passerade små nederbördsfronter. 14-18 var det åter varmt och O-vindar. F o m den 18 blev vädret svalare och ostadigare och den 22-23 föll mycket stora nederbörds mängder. Detta innebar stora över- svämningar på lågmarker och myrar, vilket spolierte mängder av fågelhäckningar.

Juli: Månaden bjöd för omväxlings skull på ganska bra semesterväder. 1:a veckan var det soligt och varmt. 8-10 svalt och ostadigt, därefter soligt fram till 16-17, då flera lågtryckspassager gav lokalt omfattande regnmängder. F o m den 21 dominerades vädret av ett högtryck österifrån och det var värmebölja.

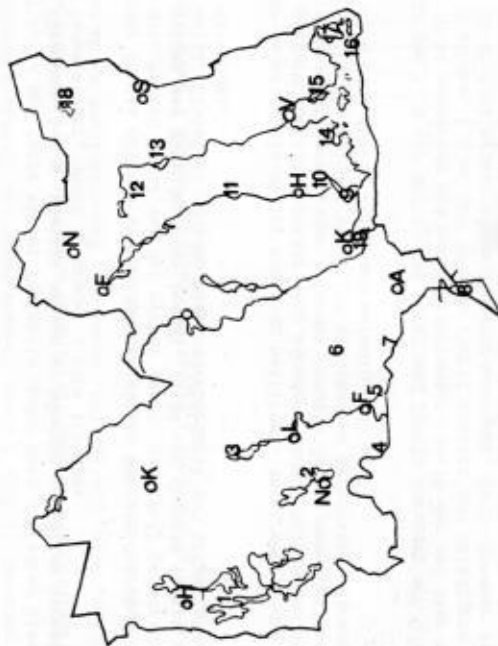
Augusti: Växlande väder med många små kallfrontspassager. Följden blev en solfattig månad. Kraftiga kallfrontspassager den 17-18 och 20-21 och omfattande regnväder i månadens slut.

September: Rätt varmt men fuktigt genom stor lågtrycksaktivitet under månadens första hälft. Kallfrontspassage den 9. Från den 24 drog en ny serie lågtryck nordost ut över landet och det var mycket regnigt månaden ut.

Oktober: Även denna månad blev mycket lågtrycksbetonad och nederbördsrik. Första veckan blåste det friska V-vindar och var varmt för om den 6 blev det kyligt och nederbördsrikt. 16-18 föll första snön och i Bergslagen låg den kvar månaden ut. Det var mycket kallt för årstiden. Det svåra vädret innebar att lantbrukarna i mellersta och norra delen av landskapet inte fick in spannmålskörden.

November: Två högtrycksperioder, en under första veckan och en från den 23. Mellan den 12-23 var det mycket ostadigt och stora snömängder föll den 15-16 och 18-19. Hela månaden ut blåste det kalla NV-vindar.

December: Väldiga väderväxlingar med kyla och mildväder och otaliga lågtrycks-passager. Detta fick till följd nya stora översvämningar i markerna.

Fågellokaler.

Ett flertal lokaler förekommer ofta i Fågelrapporten. På kartan visas var dessa är belägna. Bokstaven vid cirkelarna anger orten.

1 = Grythyttedeviken	11 = Gnien
2 = Norasjön	12 = Gården
3 = Råsvälen	13 = Fläcksjön/Gussjön
4 = Erevallängarna	14 = Asköviken
5 = Väringen	15 = Hässlösundet
6 = Bäterhammarsjön	16 = Gimpelstenarna
7 = Sjömosjön	17 = Ångö
8 = Frösshammarsviken	18 = Storsjön
9 = Mellansundet	19 = Barkarösviken
10 = Ladugårdssjön/MöIntorp	

Observationer 1980.

Gruppindelning: Smålom - storskrake. Sören Larsson

Bivråk - trana. Jan-Erik Malmstigen

Strandskata - lunnefågel. K-G Källebrink

Skogsduva - stenskvätta. Lars Asklund

Ringtrast - kornspurv. Hans-Olof Heilkvist

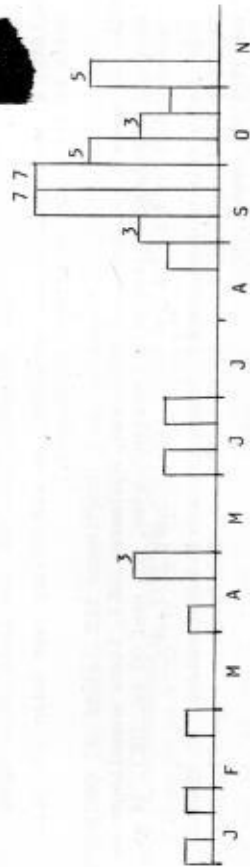
SMÅLOM (*Cosia stellata*). Riksinventeringsart. 18 konstaterade häckningar har rapporterats plus 11 par som uppehållit sig på lämplig häcklokal men där ruvande fågel eller ungar ej setts. Dessutom saknas uppgifter från 9 lokaler där arten häckat sedan 1976. Den västmanländska smålomstammen kan beräknas vara på ca 35 par.

Under flyttningstid: 1 ex. Backgården, Fagersta 23/4 (LLe) och 3+1 ex. sträck Gnien 26/9 (SL)

Storlom (*G. arctica*). 51 häckningar rapporterade. Fördelade kommunvis: Lindesberg 7, Skinnsberg 12, Köping 1 (första rapporterade häckningen), Hällefors 2, Surahammar 6, Nots 1, Norberg 16 och Sala 6.

SMÅDOPPING (*Tachybaptus ruficollis*). Ingen häckning rapporterad i år. Endast tre fynd vilket är färre än tidigare år. 1 ex. Gnien 31/8 (SL), 1 ex. Norr Hörendesjön 30/11 - 13/12 (KE) samt övervintringsförsök av 1-2 ex. från 15/11 - 31/12 vid ÅKV i Västerås (DG, TS).

GRAHAKEDOPPING (*Podiceps grisegena*). Endast iakttagen vid Fläcksjön första veckan i maj (KE, HJ) och 1 ex. Hörendesjön 14/5 (SU).

Figur 3. Storskarvens uppträdande i Västmanland under perioden 1976 - 80. Månaderna är uppdelade i 10-dagars perioder. Som framgår kan arten uppträda när som helst under året men framförelt i skiftet september/oktober.

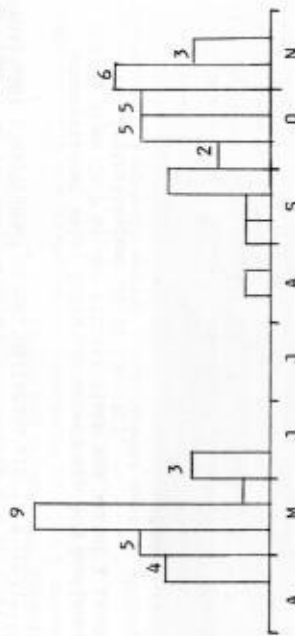
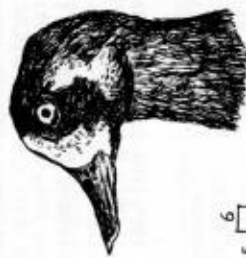
SNIGÅS (*Anser caerulescens*). Två häckningar. 1 par med 4 ungar vid Skantzsjön, Hallstahammar (ARA) och 1 par Björnö, Västerås (Arne Persson).

GRAVAND (*Tadorna tadorna*). 2 ex. Löten, Västerfärnebo 13/5 (BEI) och 1 ex. juv. KVV, Västerås 1-10/9 (HDH).

BLÅSAND (*Anas penelope*). En häckning rapporterad i landskapet. Samma lokal som föregående är (MA).

SNATTERAND (*A. strepera*). 1 ex. Mülntorp 19/4 (PE), 1 ex. Askövik 10/5 (DG), 1 par Lilla Jungfrun, Mälaren 22/5 (Åke Andersson), 1 par 4/6 och 1 ex. ♂ 5/6 Askövik (KOH).

AMERIKANSK KRICKA (*A. crecca carolinensis*). * 1 ex. ♂ Vreminge vid Fläcksjön 27/4 (SB, KEM, SÖ). Andra fyndet av denna krickras i landskapet.

Figur 4. Visar bergandens förekomst i landskapet under perioden 1976-80. Månaderna är uppdelade i 10-dagars perioder. Sträcket tycks ganska utdraget under såväl vår- som höstflyttningen. N = 51.

STJÄRTAND (*A. acuta*). Ett sommarfynd: 1 ex. ♀ rastade vid Norså, Köping 16/6 (PEK).

ARTA (*A. querquedula*). Häckning: Askövik 1 par (TS). Iroliga häckningar vid Fläcksjön av 4 par (KK) och Gorgen 1 par (KE). Sommarfynd från Gnien 2-5/6 (SL) och Norså, Köping 16/6 (PEK).

SKEDAND (*A. clypeata*). Ingen häckning rapporterad. Sommarfynd av enstaka fåglar vid Askövik (HDH), Ångö (TS), Tidö-Lindölandet, Mälaren (PM), Gorgen (KE) och Fläcksjön (HJ, KK).

Ett fynd från västra delarna. 1 ex. ♀ Näämossen, Hällefors k:n 14/5 (TC).

SKÄGGDOPPING (*P. cristatus*). Stora ansamlingar: 124 ex. Virsboisjön, Surahammars k:n 11/8 (SL) och 80 ex. Blacken, Västerås k:n 14/8 (HDH).

SVARTHAKEDOPPING (*P. auritus*). Förmodligen bristfälligt rapporterad, 17 häckningar rapporterade. Därav första häckningen i Norberg. 1 par Östamossa sligddamm (VP, TL).

STORSKARV (*Phalacrocorax carbo*). Vårfynd: 3 ex. Norså 23/4 (PK), 1 ex. Gryt-hyttvik 22/4 (TC), 1 ex. Rockesholm, Hällefors k:n 22/4-6/5 (TC) och 1 ex. Askövik 7/4 (KI, PM). Under september och oktober 1-2 ex. i mälaramrådet från Ångö till Galten. 1 fig. 3 vices artens uppträdande i landskapet under åren 1976 till 1980.

VIT STORK (*Ciconia ciconia*). 1 ex. sågs vid Rosshyttan, Sala k:n 26/6 och 1 ex. vid Lövsåsen, Sala k:n 2/7 (tidningsnotis). Förmodligen kan det vara fråga om samma ex.

HÄGER (*Ardea cinerea*). 28 boplatser rapporterade från mälaramrådet, största kolonin hyste 19 bon (15). Dessutom uppträdde par som om de häckade i Norberg k:n (TL) och i Surahammars k:n (MS). 1 ex. övervintringsförsök vid AKV, Västerås 21/12 - 31/12 (PM, KI).

MINDRE SÄNGSVAN (*Cygnus columbianus*). Som tidigare år flera vårfynd från Fläcksjöområdet. Som mest 5 ex. i Fläcksjön 12/4 (KK). Dessutom 2 ex. Södra Lisjön Surahammars k:n 11/4 (ML).

SÄNGSVAN (*C. cygnus*). 13 häckningar rapporterade, dessutom 3 par som upprätthöll revir men ej häckade. Ökningen från tidigare år beror på att arten sökte inom tidigare ej besökta områden. Stor rastsiffra: 390 ex. Sjömsjön 7/4 (UE) samt 110 ex. NE Frövi 13/4 (OA, IA).

BLÅSGÅS (*Anser albifrons*). Två fynd av sträckande fåglar. 3 ex. Hässlösaundet 22/4 (MG, OHe) och 1 ex. Askövik 1/5 (KOH, UC).

SÄD GÅS (*A. fabalis*). Starkt sträck noterades över östra delarna av landskapet 1/5. 728 ex. sträckte vid Askövik (HDH m.fl.), 509 ex. Ridön (MG, DG) och 425 ex. Gnien (SL).

FJÄLLGÅS (*A. erythropus*). 1 ex. sträckte i en sädgås flock över Gnien 1/5 (SL). Detta är 6:e fyndet av arten i landskapet.

GRÅGÅS (*A. anser*). En häckning Findlaviken, Hjälmaren (UE). Stora ansamlingar av gås vid Fröshammarviken hela sommaren/hösten, som mest 50 ex. (UE). 16 ex. rastade på Ridön 3/8 (TS) och 14 ex. Hässlösaundet 27/7 (MPF).

Från västra delarna rapporteras flera vårfynd från Fröviområdet (JM, SOE, IA, OA). Ett fynd Nora k:n, 1 ex. Ås 17/4 (PB) och Hällefors k:n 1 ex. Flösjöhyttan 29/6 (B. Sander, TC).

VITKINDAD GÅS (*Branta leucopsis*). 1 ex. Norså 13/4 (PEK) och 1 ex. Storsjön 18/5 (SÖ).

PRUTGÅS (*B. bernicla*). 1 ex. Gnien 14/4 (HEI). Enda fyndet i landskapet i år.

BRUNAND (*Aythya ferina*). Häckar allmänt i målalområdet (IS), ingen häckning rapporterad från övriga landskapet.
50 ex. rastade i Asköviken 4/5 (PM).

VITUGD DYKAND (*A. nyroca*). * En hane rastade i Fläcksjön 16/4 (MG, KK). Tredje fyndet av arten i landskapet.

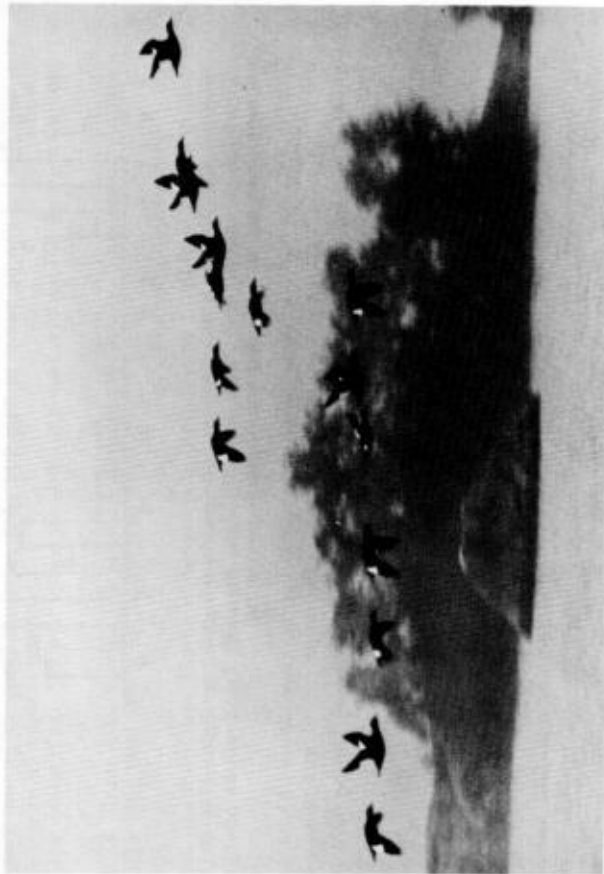
BERGAND (*A. marila*). 8 observationer. Fördelade på april 3, maj 2, september 1 och november 2. Från västra delarna på följande lokaler: 2 ex. Grythyttvikens 22-23/4 (L-E Alven), 1 ex. ♀ Åsboviken, Nora k:n 28/9 (PB). Artens uppträdande i landskapet visas i fig. 4.

EJDER (*Somateria mollissima*). 1 ex. ♀ Ångö 27/4 (JHF), 28 ex. rastade i Hörensdesjön. Sala k:n 30/4 (Bo Karlgren) den hittills största noterade flocken i Västmanland. 1 par ♂ ♀ Storsjön 5/5 (SÖ).

ALFAGEL (*Clangula hyemalis*). 12 observationer. Vinterfynd: 1 ex. ♀ Semla, Fagersta k:n 2-4/2 (LLe, RL) och 2 ex. ♂ ♀ Grythyttvikens 20/1 (TC). Ytterligare ett fynd föreligger från landskapets västra delar: 4 ex. därav 3 ♂ Sörbyviken, Lindesbergs k:n 19/4 (JM).

SJÖORRE (*Melanitta nigra*). 50 ex. rast Långsvan, Skinnbergs k:n 15/5 (PE), 15 ex. Råevalen 15/5 (OA) samt 8 ex. Lundefjärden, Hällefors k:n 13/8 (LSo).

SVARTA (*M. fusca*). 9 observationer varav 5 från målalområdet, 2 från Fläcksjön. Övriga: 16 ex. vid Väringen 24/9 är den största flock som rastat i landskapet. (se fig. 5). (EJ). 1 ex. Grythyttvikens 22/10 (JK, TC).

Figur 5. En flock svärter på väg att landa i Väringen. Foto: Erik "Plur" Jansson

SALSKRAKE (*Mergus albellus*). Följande fynd av arten i landskapets västra delar: 16/2 - 11/3 1 ex. ♂ Grythyttvikens (LaJ, TC), 5/4 1 ex. ♂ Frövi försån (SE), 6/4 1 ex. Våbyviken, Lindesbergs k:n (JM), 11-18/4 2 ex. ♂ ♀ Sjömosjön (OA, IA), 20/4 3 ex. Hammarsjön, Lindesbergs k:n (OA, IA), 26/4 2 ex. ♂ ♀ Hammarsjön (OA), 2/5 1 ex. Björkasjön, Lindesbergs k:n (OA, IA), 3/5 1 ex. ♂ Hammarn, Hällefors k:n (DUP).

SMÅSKRAKE (*M. serrator*). 5 häckningar rapporterade från Bergslagsområdet dessutom ytterligare 4 par i lämplig häckbiotop. Från målalområdet rapporterades par vid Ångö (IS) och Ridån (PM). Det finns antydningar att arten kan häcka i flera av de stora sjöarna i Bergslagen.
14 ex. rastade Smadsjön, Norbergs k:n 4/10 (TL).

STORSKRAKE (*M. merganser*). 16 häckningar rapporterade, därav 12 från Bergslagsområdet, 2 vid Ångö och 2 vid Väringen (EJ). Arten är tidigare knappt rapporterad som häckfågel i Bergslagsområdet.

BRUN GLADA (*Milvus migrans*). 1 ex. Målortorp 2/5 (PE, SJ) och 1 ex. Asköviken 9/8 (MG).

HÄVSRÖRN (*Haliaeetus albicilla*). Från Västerås k:n föreligger följande observationer: 1-4 ex. tiden 17/1 - 12/5 på sex olika lokaler samt fyra höstobsar 26/10, 8/11, 5/12 och den 26/12.
1 Sala k:n iaktogs 1 ex. 1/3 - 19/4 (framförallt från Fläcksjön) samt tre höstobsar 28/9, 26/10 och 30/11.
Dessutom 1 ex. vid Stormossen, Surahammars k:n 2/3 (SL) samt 1 ex. som sträckte vid Gallen, Köpings k:n den 28/9 (AE).

BRUN KÄRRHÖK (*Circus aeruginosus*). Artens förekomst i landskapet redovisas i separat uppsats.

BLÅ KÄRRHÖK (*C. cyaneus*). Sommarobs: 1 ex. ♂ i juni t o m 7/7 i Norbergs k:n (TL). Även från 1978 och 1979 föreligger sommarobservation från samma trakt.

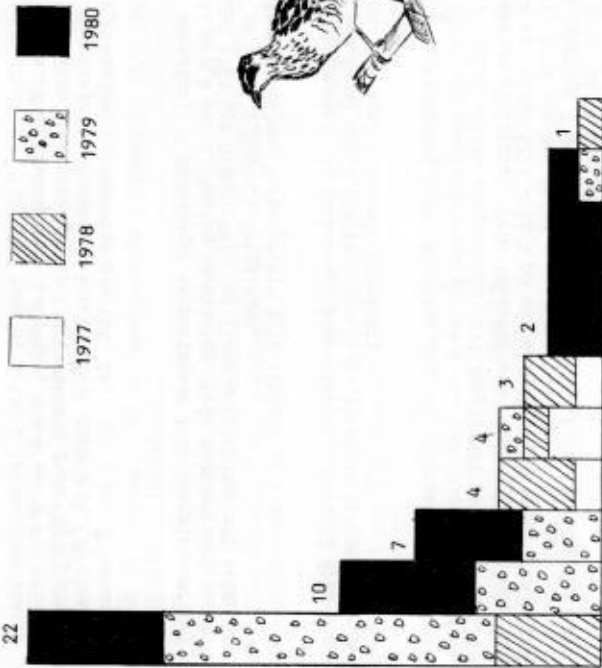
ÄNGSHÖK (*C. pygargus*). 1 ex. ♀ Sätentorpet, Sala k:n 24/5 (KE) samt 1 ex. ♂ väster Lindesberg 23/8 (UW, TC).

DUVVÖK (*Accipiter gentilis*). Fortfarande få rapporter. Häckning eller revirhävande par har rapporterats från Lindesbergs k:n 9 par (PA, OA) samt 2 par från vardera Norbergs k:n (TL) och Surahammars k:n (K-GJ, HER).

FJÄLLVRÅK (*Buteo lagopus*). Följande fynd från landskapets västra delar: 1 ex. skjutfåltet Nora 6/4 (LU), Hagaberg, Frövå 5/5 (OS), Sörbyviken, Lindesbergs k:n 23/8 (SE), Hedbyn, Lindesbergs k:n 6/10 (PA) samt Gyttorp, Nora k:n vid två tillfällen i oktober (BU).

FISKGJUSE (*Pandion haliaetus*). 44 häckande par har rapporterats. Fördelning kommunvis enligt följande (inom parentes 1979 års siffror):
Västerås k:n 22 par (16 par), Sala k:n 6 par (11 par), Lindesbergs k:n 5 par (2 par), Norbergs k:n 3 par (1 par), Köpings k:n 2 par (1 par), Nora k:n 2 par (1 par), samt vardera 1 par från Skinnbergs k:n (0 par), Surahammars k:n (4 par), Hällefors k:n (0 par) och Arboga k:n (3 par).

Figur 6. Visar antalet fynd av kornknarr fördelade kommunvis och årsvis under perioden 1977 till 1980. N = 58.

TORNFALK (*Falco tinnunculus*). Endast två häckningar har rapporterats. 1 par i Lindsbergs k:n (DA) samt 1 par som häckade i en lada vid Arboga (UE).

AFTONFALK (*F. vespertinus*). * 1 ex. ♀ vid Björnön, Västerås k:n 18/8 (TS).

STENFALK (*F. columbarius*). Sammanlagt 20 vår- och 23 höstfynd, de flesta fynden från Sala (21 fynd), Västerås (14 fynd) och Lindsberg (6 fynd). Tidigast 1 ex. Ångsö 9/2 (ÅB) och senaste obs 1 ex. Hammarby herrgård, Nora k:n 16/11 (PB).

LÄRFALK (*F. subbuteo*). 4 häckningar rapporterade. Ett par i vardera Nora (PB, LU), Sala (KKG, KK), Arboga (UE) och Surahammars k:n (SL, RC).

PILGRIMSFALK (*F. peregrinus*). 1 ex. ad ♀ Ångsö 6/4 (HH).

JÄRPE (*Bonasa bonasia*). Ny art på listan. Kullar har rapporterats från Norberg (B), Nora (1), Surahammars (1) och Ljusnarsberg k:n (1). Ej alls ovanlig i Grimsöområdet, 0,5 - 1 par/km² (PA). I Arbogatrakten ej talrik (UE).

ORRE (*Tetrao tetrix*). Rapporterad från i stort sett samma lokaler som året innan. Sammanlagt har 25 spelplatser rapporterats. Rapporter efterlyses.

TJADER (*T. urogallus*). Rapporter efterlyses.

VAKTEL (*Coturnix coturnix*). 1 ex. Löten, V-färnebo 10/6 (KE), 1 ex. NE Mölntorp Hallstahammars k:n 13-14/6 (PE, ARA) samt 1 ex. N. Gerabo, Sala k:n 15-17/6 (KE, BEr).

SMÅFLÄCKIG SJUNFHÖNA (*Porzana porzana*). 8 hajar rapporterade, därav 5 i Västerås k:n, 2 i Hallstahammars k:n samt 1 från Köpings k:n.

KORNKNARR (*Crex crex*). 21-22 spelande fåglar på 17 lokaler, att jämföra med 22-23 fåglar på 19 lokaler 1979. Mer än en individ hörd på följande platser: 3 ex. Löten, V-färnebo 9-18/6 (KK, KE), 2-3 ex. Myrby, Västerås k:n i juni (BL) samt 2 ex. Vasselhyttan i juni (DA).
I fig. 6 visas kornknarrfyndens fördelning i landskapet under perioden 1977-80.

TRANA (*Crus grus*). Riksinventeringsart. Särskild redovisning i kommande nummer av Fåglar i Västmanland.

STRANDSKATA (*Haematopus ostralegus*). Sommarfynd: 1 ex. Ångsö 3/6 och 3 ex. 28/6 (TS), 1 ex. Gimpelstenarna 3/6 (HOH), 1 ex. Lundsfrjärden, Hällefors k:n 1/6 (LSO) samt 1 ex. Västerfärnebo 5/7 (BEr).

Från västra Västmanland: 1 ex. Grythyttvikens 29/3 (GuP, LaJ) och 1 ex. Vagnhäll, Väringen 9/9 (EJ).

I övrigt rapporterat med 13 observationer från 9 lokaler. I fig. 7 visas strandskatans uppträdande i landskapet under perioden 1976-80.

STYLTLJUPARE (*Himantopus himantopus*). * 1 ex. sträckte över Skälby bostadsområde i Västerås 16/6 (SL). Ny för Västmanland.

LJUNGPJPARE (*Pluvialis apricaria*). 26 par rapporterade, fördelade kommunvis: Surahammars k:n (16 par), Sala k:n (10 par), Köpings k:n (1 par) och Skinnöbers k:n (1 par).

Den pågående myrinventeringen i landskapet skall förhoppningsvis ge en exakt bild av artens förekomst inom ett par år.

KUSTSNÄPPA (*Calidris canutus*). 12 ex. sträckte vid Gnien 5/8 (SL) och 1 ex. Gussjön 31/8 (KE).

SANDLÖJPARE (*C. alba*). 1 ex. rastade vid KVV, Västerås 4/9 (HOH). 6:e fyndet av arten i landskapet.

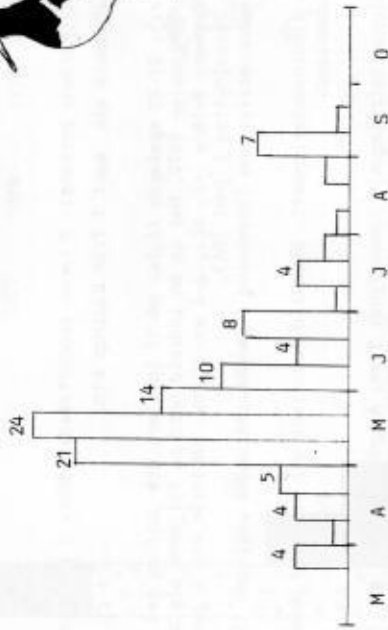
SPOVSNÄPPA (*C. ferruginea*). 2 ex. KVV 15-25/7 (MG) och 1 ex. 21-22/8 (MG, DG). 2 ex. Barklipp, Hällefors 26/7 (Roland Staav), 1 ex. Vagnhäll, Väringen 20/7 (EJ), 1 ex. Nora, Köping 18/7 (HLF) och 1 ex. Flaxen, Hällefors k:n 22/7 (TC). Många fynd görs kring den 20/7 i Västmanland. Arets fynd är av normal omfattning.

SKÄRSNÄPPA (*C. maritima*). * 1 ex. rastade vid Gussjön 19/4 (KE, BEr, m.fl.). Ny för Västmanland.

BRUSHANE (*Philomachus pugnax*). Flockar på över 50 ex. har endast rapporterats från Sala kommun.

DUBBELBECKASIN (*Gallinago media*). * 1 ex. rastade vid Fläcksjön 11/9 (KK).

RÖDSPÖV (*Limosa limosa*). 1 ex. på följande platser: Gusselby, Lindsbergs k:n

Figur 7. Visar strandskatans uppträdande i Västmanland under perioden 1976-80. Månaderna är indelade i 10-dagars perioder. Nämnvärt är de många fynden i juni månad, hur länge dröjdet det innan första häckningen konstateras?

27/4 (IK), Gorgen 1/5 (PLu) och 7/5 (KE) samt Löten, V-färnebo 7/5 (BEr).

MYRSPÖV (*L. lapponica*). Vårfynd: 2 ex. Gnien 12/4 (SL), 38 ex. sträckte Ångsö 15/5 och 45 ex. 16/5 (TS), 85 + 29 ex. sträckte vid Askövikens 15/5 (HOH). 9 ex. rastade vid Sörbyjön, Lindesbergs k:n 20/5 (JM). Höstfynd: Endast tre fynd, bl.a 300 sträckande Dömsen, Hällefors k:n 24/7 (Roland Staav).

Ovanligt stora flockar noterades under vårsträcket förmodligen beroende på de speciella väderförhållandena som rådde.

STORSPÖV (*Numenius phaeopus*). 1980 rapporterades 32 nya par. Summan för 1979-80 blir 143 par. Fördelningen kommunvis är: Sala (B5), Surahammar (19), Skinningsberg (10), Hällefors (8), Västerås (7), Hallstahammar (3), Nora (3), Arboga (3), Norberg (1) och Köping (1).

SVARTSNÄPPA (*Tringa erythropus*). Flockar över 50 ex. under perioden 1976-80: 92 ex. rastade Gorgen 11/5-78 och 113 ex. 13/5-78 (KE). 59 ex. rastade Fläcksjön 11/5-78 och 140 ex. 15/5-78 (KK). 142 ex. Askövikens 11/5-80 (DG, ML) och 91 ex. rastade Fläcksjön 12/5-80 (EA). Kulmen av nordsträckande svartsnäppor inträffar mellan den 10-15 maj i Västmanland.

GLUTSNÄPPA (*T. nebularia*). 1 ex. spelade på en mosse i Sala k:n under sommaren (KE).

ROSKARL (*Arenaria interpres*). 1 ex. Fläcksjön 5/5 (HJ), 1 ex. Sörbyjön, Lindesbergs k:n 20/5 (SE, JM), 4 ex. Skorven, Mälaren 31/5 (LJ) samt 1 ex. KVV, Västerås 25/8 (HOH) och 29/8 (OB).

LABB (*Stercorarius parasiticus*). * 1 ex. sträckte Vreninge, Sala k:n 15/5 (EA, HJ) * och 1 ex. Likaså sträckande vid Gnien 17/5 (SL).

DVÄRGAS (*Larus minutus*). 1 ex. Hallaren, Sala k:n 16/5 (SB, SÖ). 2 ex. Askövikens 31/5 (LJ), 1 ex. Ångsö 12/7 (TS), 2 ex. KVV, Västerås 24/7 (T.Bengtsson), 3 ex. Hovan, Mälaren 27/7 (HOH) och 1 ex. Björnöns, Västerås 14/8 (OHe). Ovanligt få vårfynd har gjorts under de senaste tre åren.

HAVSTRUT (*L. marinus*). Häckning: 1 par Lilla Skorven, Mälaren (HOH).

Sommar: Rapporterad under sommaren från hela Mälaren, flockar upp mot 20 ex. noterade på flera lokaler.

Vinter: 1 ex. Ångsö 20/1, 18/12 och 29/12 (HOH).

Arten kan betecknas som regelbunden i Mälaren från mars till och med november.

VITTRUT (*L. hypoboreus*). * 1 ex. i 1:a vinterdräkt vid KVV, Västerås 24-25/3 (MG, DG, HOH). Andra fyndet av arten i landskapet.

SKRÄNTÄRNA (*Sterna caspia*). Vår: 1 ex. Hässlösundet 22/4 (MG), 1 ex. Askövikens 30/4 (B.Nensen) och 1 ex. Ridån 1/5 (DG).

Ansamlingar över 20 ex: 24 ex. Kvicksund 30/7 (EA), 110 ex. Gimpelstenarna, Mälaren 10/8 (PE) och 40 ex. KVV 14/8 (MG).

Ansamlingen på 110 ex. är förmodligen den största noterade vid en svensk insjö.

SVARTTÄRNA (*Chlidonias niger*). 35 par häckade i Askövikens (LJ) och 10 par i Fläcksjön (EA, KK).

I övrigt: 2 ex. Ångsö 5/6 (HOH) och 7 ex. 8/6 (HOH), 1 ex. Hagaberg, Frövi 12/5 (JM). 2 ex. Sörbyjön, Lindesbergs k:n 26/7 - 3/8 (SE, JM).

SKOGSDUVA (*Columba oenas*). Häckningar eller revirropande: Västerås k:n Geddeholm (flera platser) (MPr), Ångsö (flera par) (TS). Arboga k:n 4 par Högtata (UE). Hallstahammars k:n 7 par Billingen (SL). 2 par Surahammars k:n (SL). Lindesbergs k:n. flera lokaler vid Storå (DA).

TURKDUVA (*Streptopelia decaocto*). Rapporterats minska i Nora (LU), drastisk minskning i Arboga (5 par 1980) (UE), totalt borta i Fredhem-Lindboområdet, Hallstahammars k:n (NEZ).

Hur är situationen för arten i andra trakter av landskapet.

TURTURDUVA (5. turtur). 1 ex. Sikfors, Hällefors 5/6 (Lel), * 1 ex. Nalles bar Arboga 12/6 (Lst), 1 ex. Askövikens i juni (LJ) och 1 ex. Beda, Västerås 13/9 (MG).

BERGUV (*Bubo bubo*). Rapporterad från 5 lokaler därav en lokal i östra delen av landskapet.

HÖKUGGLA (*Surnia ulula*). 1 ex. Grimsö, Lindesbergs k:n 1-17/1 (PA) och 1 ex. Berg, Hallstahammar 1/1 - 16/2 (MS, m.fl.).

SLAGUGGLA (*Strix uralensis*). Endast en häckning konstaterad i Västmanland 1980.

JORDUGGLA (*Asio flammeus*). 1 ex. Sågen, Skultuna 10/2 (BL), 1 ex. Gussjön 10/3 (EH), 1 ex. Askövikens 3/4 (MG, OHe), 1 ex. Trästrängen/F1, Västerås 21/4 (DG, OHe) och 1 ex. Malmön, Köping 27/5 (AE).

NATTSKÄRRA (*Caprimulgus europaeus*). Spelande fåglar: Sala (7), Skinningsberg (9), Surahammar (10), Hallstahammar (1), Ljusnarsberg (2) och Lindesberg (1).

KUNGSFISKARE (*Alcedo atthis*). 1 ex. Storå, Lindsbergs k:n 20/11 (DA).

HÄRTAGEL (*Upupa epops*). 1 ex. Västerfärnebo (gm KE). Under de senaste 5 åren har 10 observationer gjorts av arten i landskapet.

GRÅSPETT (*Picus canus*). 1 ex. Täljkniven, Sala k:n 8/3 (GFe), 1 ex. Fagersta 8/5 (T. Persson), * 1 ex. Hällefors k:n hela våren/sommaren (LSO) och 1 ex. ♂ Öjesjön, Sala k:n 29/12 (KE).

MINDRE HACKSPETT (*Dendrocopos minor*). Antalet fyndlokaler under häcktid: Västerås (10), Surahammar (4), Hallstahammar (2), Arboga (1), Lindsberg (3) och Hällefors (1).

VITRYGGIG HACKSPETT (*D. leucotos*). 1 ex. ♂ Täljkniven, Sala k:n 23/3 (PT), 1 ex. ♂ NV Tisjön, Sala k:n 8/3 (GFe), 1 ex. Toftsjön, Surahammars k:n 19/9 (J. Hedkvist), 1 ex. Striberg, Nora k:n 27/9 (BU), färiska hack Hagbyån, Nora (BU) samt 1 ex. ♂ Semla, Fagersta 6/12 (GN).

TRETAIG HACKSPETT (*Picoides tridactylus*). Västerås: 1 ex. V. Solbergs 15/3 (K-CJ). Sala: 1 ex. N. Klämatorp 4/1 (KE), 1 par häckn. Stensjön (SU), färiska ringar Broddebudet 3/6 (BER). Surahammar: 1 ex. Jan-Olaskogen 21/12 (JG). Lindsberg: 1 ex. Frövfors 27/9 (OH) och 1 ex. ♀ Björklund, Blixterboda 15/11 (JT). Nora: 1 ex. Järle Naturreservat 27/2 (PK). Hällefors: 1 ex. Murstensdalen 4/5 och 9/5 (Laj, Gup), 1 ex. trum. Myrsjön 4/6 (JKI), 1 ex. ♀ Lunds fjärdens 9/7 (LSO), 1 ex. Murstensdalen 10/7 (JKI), 1 ex. Juv. Flaxen 8/8 (CJC), 1 ex. Fisklösen 8/12 (JKI) och 1 ex. Björntjärn 20/12 (gm TC).

TRÄDLÄRKA (*Lullula arborea*). Häckande eller revirhållande fåglar: Sala (4), Surahammar (6), Skinnberg (1) och Lindsbergs k:n (1).

SKÄRPIÄRKA (*Anthus spinoletta*). * 1 ex. KV, Västerås 22/9 (PM, MG), * och 1 ex. Vagnhäll, Väringen i september (EJ).

FORSÄRLA (*Motacilla cinerea*). 1 par Hallstahammars k:n 20/5 (NEZ).

NÄKTERGAL (*Luscinia luscinia*). Observationer i västra Västmanland: Nora: 1 ex. Trångbådet 30/5 (LA, B. Ragné), 1 ex. Västgöthyttan 30/5 -13/6 (LU, LA), 1 ex. Asbosjön 3/6 (LU) Örebro: 3 ex. Ervällängarna 3/6 och 1 ex. 11/6 (DA) Lindsberg: 1 ex. baoplatsen, Stora 31/5 (DA), 1 ex. Prästryggen, Frövi 1/6 (JM), 1 ex. Frötuna, Arbogaån 3/6 (DA), 1 ex. Oppboga, Arbogaån 3/6 (IA), 1 ex. Hagaberg, Frövi 4/6 (OS) och 1 ex. Gällingen 4/6 (SE).

BLÅHAKE (*L. svecica*). Vårfynd: 1 ex. Sopotstationen, Fagersta 16/5 (kak), 1 ex. Knutaberg, Nora 9/5 (LU), 1 ex. Villagatan, Nora i maj (I. Eriksson), 1 ex. Storå, Lindsberg (DA), 1 ex. Mölntorp. Hallstahammar 11/5 (PE), 1 ex. ♂ Fläcksjön 10-11/5 (KE, HJ), 1 ex. ♂ Fläcksjön 22/5 (gm KK), 1 ex. Hagaberg, Frövi 10-12/5 (JM) och 1 ex. Mölntorps dammar 15/5 (B. Salomon). Dvanligt många vårfynd och även ovanligt stor spridning i tid.

SVART RÖDSTJÄRT (*Phoenicurus ochtuross*). Häckningar: 1 par + 4 juv. Surahammars Bruk (TSä), 3 par Frövfors Bruk (EJ) samt 1 par Fagersta Bruk (RL). Övriga obs: 1 ex. ♂ Mimerverkstaden, Västerås 2-9/5 (SL), 1 par ÄKV, Västerås april/maj (MG, OHe) samt 1 ex. Velterslund, Västerås 26/7 (I. Bengtsson).

RIMTRAST (*Turdus torquatus*). Två höstfynd: 1 ex. i sept. Kyrkbyn, Ramnäs (JC) och 1 ex. i okt. Staksund, Nora (C. Berglund).

FLODSÄNGARE (*Locustella fluviatilis*). Arten noterades i år på åtta lokaler. 1 ex. Storå 7-18/6 (MA, OA), 1 ex. Askövikens 8-10/6 (DG, MG), 1 ex. Fullerö, Västerå 10/6 (HOH), 1 ex. Sala stad 11/6 (KK), 1 ex. Grimsö, Lindsberg 16/6 (PA), 1 ex. Frövisjön, Västerås 24-29/6 (SL, ABe) och 1 ex. Önien 13-18/7 (SL, ML).

BUSKSÄNGARE (*Acrocephalus dumetorum*). * 1 ex. Fors gård, Riddarhyttan 28/6 (PA) och 1 ex. vid Svedboäng, Västerfärnebo 10-18/6 (KE, KK).

KÄRRSÄNGARE (*A. palustris*). 16 ex. från 15 lokaler har rapporterats. I fig. 8 visas var arten noterats under 1979 och 1980.

TRASTSÄNGARE (*A. arundinaceus*). 1 ex. Mölntorp, Hallstahammar 25/5 (NEZ), 4 ex. Fröshammarsviken 25/5 där 2 ex. sedan hördes hela sommaren (UE), 4 ex. Askövikens i juni, 1 ex. hördes ännu 3/8 (MG, HOH), 1 ex. Holmaviken, Västerås 8/6 (RLa), 1 ex. Långsjön, Sala k:n 24/6 (KE) och 1 ex. Fläcksjön 28-30/6 (EA, SB).

HÜKSÄNGARE (*Sylvia nisoria*). De två första fynden för landskapet gjordes samma dag nämligen den 17/8. Vid ringmärkningsarbete fångades nämligen en ungfågel vid Hagaberg, Frövi (JM) och * vid Fläcksjön (KK, SL, BER). (Se fig. 9). Vid Fläcksjön fångades ytterligare en ungfågel 1-2/9 (KK, SB).

Figur 8. Visar kärrsångarens uppträdande i Västmanland åren 1979-80. Varje punkt anger en sjungande fågel.

GRANSÄNGARE (*Phylloscopus collybita*). Sommarfynd: Macksjär, Ångö 3/6 (TS), Riddön 13/6 (PM), Trångfors, Hallstahammar 18/6 (NEZ), Sällverknuten, Hällefors i juni (MT), Storå, Lindsberg 2/7 (DA) och Långsjön, Sala 12/7 (KE).

Figur 9. Ung höksångare fångad vid Fläcksjön den 17/8-80. Foto: Sören Larsson

MINDRE FLUGSNAPPARE (*Ficedula parva*). 1 ex. Vågön, Surahammar 9/6 (Kal), 1 ex. Semla, Fagersta 10/7 (JH). Sammanlagt har 15 fynd gjorts de senaste 5 åren.

SOMMARGYLLING (*Oriolus oriolus*). 1 ex. Karsbo, Ångö 28/5 (IS), 1 ex. Gammelbo, Lindsberg k:n 11/6 (PA), 1 ex. Ekeholm, Västerås 5/6 (HOH) och 1 ex. Askö- viken 6/6 (PH).

NOTKRÅKA (*Nucifraga caryocatactes*). Under häckningstid endast rapporterad från Västerås k:n med 7 par.

SVART KRÅKA (*Corvus corone corone*). * 1 ex. Åsbojön, Nora den 17/4 (PB).

RAKA (*C. frugilegus*). Vinterfynd: 1 ex. Gnien 2/12 (SL). Sommarfynd: 1 ex. Gnien 1/6 (SL) och 1 ex. Järnvägen Köping/Årboga 23-24/7 (UE).

KORP (*C. corax*). Endast två häckningar och en trolig häckning rapporterad.

ROSENFINK (*Carpodacus erythrinus*). Från Storå, Lindsberg rapporteras flera häckningar (OA), 9 revir på 20 ha ångemark vid Askövikens (PM), 4 ♂ Gånghol- men, Västerås (HOH), 4 ♂ Ridån (HOH), 5 ♂ Björtnån och 1 ♂ Fagerön, Ångö

3 ♂ Gnien 3/6 och 9/6, 6 ♂ 11/6 (SL), 1 ♂ Camping, Surahammar 3/6 (SL) och 2 ♂ Sillbomossen, Skinnabergr 19/6 (SL); en häckning Norrtälje, Surahammar (MS). Hur vänlig är rosenfinken i landskapet?

TALLBIT (*Pinicola enucleator*). 1 ex. Hälleskogen, Sala 4/1 (KE), liten flock i Jan-Olleskogen, Surahammar k:n (JC), 4 ex. Finnult, Hällefors k:n 19/11 (TC), 1 ex. Skultuna 20/11 (HJ), 3 ex. Lunds-fjärden, Hällefors k:n 26/11 (LSO) och liten flock Rannäs station 6/12 (SL).

STENKÄCK (*Coccothraustes coccothraustes*). Ingen häckning rapporterad. Följande fynd utanför mälardeltat: 1 ex. Lindsbergs stad 24/1 (MA), 4 ex. Hällefors i mars (MT), 1 ex. Fläckebo, Sala 7/4 (KE), 1 ex. Blixterhoda, Lindsberg 16/4 (JT), 1 ex. Slättermossen, Lindsberg 23/4 (MA), 1 ex. Västerfärnebo 29/7 (KE) och 1 ex. norr Hallstahammar 23/9 (MS).

LAPSPARV (*Calcarius lapponicus*). Under perioden 7/4-5/5 påträffades 19 ex., där- av 9 ex. vid Gorgen 5/5 (KE). Under höststräcket rapporterades 41 ex. Inget fynd av arten från landskapets västra delar.

VIDESPARV (*Emberiza rustica*). En sjungande hane i Sala södra kronopark 16-29/6 (KK, KAK, SB), 1 ex. Askövikens * 31/8 (PH, HOH) och 7/9 (DG, MG). Fyndet i Sala var det första sommarfyndet av arten i landskapet.

Komplettering till föregående års fågelrapport.

ÅNGSHÖK (*Circus pygargus*). 1 ex. ♂ Askövikens 5/5-79 (DG, ÖD).

DUVHÖK (*Accipiter gentilis*). 1 par häckade i Västerås k:n (ISä).

TORNFALK (*Falco tinnunculus*). Två par häckade i Fagersta k:n (HE).

RINGTRAST (*Turdus torquatus*). 2 ex. Gammelbo, Lindsberg 12/5 (PA).

FLODSÅNGARE (*Locustella fluviatilis*). 1 ex. Gytörp, Nora k:n 30/6 (A. Carlberg).

SIGNATURER: AE Arne Eklöv, ARA Anders Arnell, ASy Aulis Syylijärvi, BER Bo Eriksson, BL Bernt Larsson, BU Björn Uhr, CIC Carl-Ivan Carlsson, DG Daniel Green, EA Erik Andersson, EJ Erik Jansson, GFe Gunnar Ferrqvist, GL Gunnar Lignell, GN Göran Nilsson, Gup Gunde Persson, HER Harald Eriksson, HH Henry Hirsimäki, HL Håkan Lernerfalk, HH Hans-Olof Hellkvist, HJ Håkan Johansson, IA Ingvar Andersson, JG Jan Grip, JH Jan Hellström, JHF Jan-Henrik Fallgren, JK Jonas Kling, JM Jan-Erik Malmstigen, JT Jan Timre, KE Kjell Eklund, KEm Kjell Ekman, KI Kjell Inge- ström, KK Karl-Gunnar Källebrink, Kle Kari Leppälampi, Kak Kalevi Kauramäki, KQJ Karl-Gunnar Johansson, KOH Kjell-Olof Hedlund, KMK Kjell-Ake Källebrink, LA Lars Asklund, LJ Leif Johansson, LLI Levin Lindberg, LAJ Lars Jansson, LSO Lars Storm, LU Lisbeth Uhr, MA Mats Andersson, MG Martin Green, ML Mikael Leppä- lampi, MLI Magnus Liljefors, MPr Mikael Präckel, MS Mikael Sjöblom, NEZ Nils- Erik Zetterström, OA Ola Almqvist, OH Olof Högström, OHe Ola Henriksson, OS Ove Sjöberg, PA Per Angelstam, Pp Peter Bernövall, PE Per Eriksson, PEK Peter Ekelund, Plu Peter Lundberg, PM Per Magnusson, PK Peter Kuiper, PT Pentti Tatti, RC Robert Carlsson, RL Raimo Laurila, RLa Richard Lager, OAN Olle Andersson, SB Stefan Björklund, SE Sven-Olof Eriksson, SJ Stefan Johansson, SL Sören Larsson, SÖ Stig Öhman, TC Tomas Carlsson, TL Tommy Lennartsson, TS Thomas Skoglund, TSä Tom Sävsström, UE Ulf Eriksson, UC Ulf Carlsson, UW Ulf Widén, TB Tommy Bengtsson, VP Valfrid Pettersson, AB Ake Berg